

QUÈ CAL SABER?

ELS AFIXOS *TROF[O]-*, *TROPO-*, *-TROFINA* I *-TROPINA*

Els mots grecs *trophé* ('alimentació', 'nutrició') i *trópos* ('volta', 'gir') han donat lloc a dues parelles d'afixos que sovint es confonen, perquè, tot i que sonen i s'escriuen semblantment, tenen significats diferents.

Integren la primera parella d'afixos *trof[ol]-* i *tropo-*. La forma prefixada *trof[ol]-*, derivada de *trophé*, indica relació amb l'alimentació; en canvi, la forma prefixada *tropo-*, procedent de *trópos*, expressa la idea de gir. Alguns exemples d'ús d'aquests afixos són els mots *trofologia*, que és la ciència que estudia la nutrició orgànica, i *tropòmetre*, que designa l'instrument per a mesurar el grau de rotació del globus ocular i també l'instrument per a mesurar el grau de torsió d'un os llarg. Fins i tot, hi ha un terme en què apareixen totes dues formes prefixades, cadascuna amb el seu significat corresponent: *trofotropisme*, que significa «orientació de les cèl·lules vives amb relació al material nutritiu».

La segona parella està constituïda pels afixos *-trofina* i *-tropina*. La forma sufixada *-trofina*, derivada de *trophé* i amb el sufix *-ina*, indica relació amb la nutrició, mentre que *-tropina*, que ve de *trópos* i també porta el sufix *-ina*, expressa afinitat per l'estructura o la substància indicades per la primera part del mot. Trobem aquests dos afixos en els noms d'un tipus d'hormones la denominació de les quals és vacil·lant: n'hi ha d'escrites acabades en *-trofina* i d'altres que ho fan en *-tropina*. Aquesta vacil·lació es documenta també en anglès (*-trophin/-tropin*) i és objecte de discussió de la comunitat mèdica i científica. L'exemple més conegut és el terme *gonadotrofina* o *gonadotropina*. D'acord amb el que hem dit més amunt, és preferible el primer mot, encara que tots dos es documenten en altres llengües.

Una excepció interessant són els mots *atropina* i *apootropina*. Aquests termes no tenen res a veure amb la forma sufixada *-tropina*, sinó que deriven del nom científic d'una planta. Es tracta de dos tipus d'alcaloides extrets de la *belladona* (*Atropa belladonna*), una coneguda planta que és molt verinosa.